

A MEZŐKERESZTESI »M.3.« SEKÉLYFÚRÁS ÜLEDÉKKÖZETTANI ÉS MIKROMINERALÓGIAI VIZSGÁLATA

MIKLÓS MÁRIA

Összefoglalás: A dolgozat a fúrás pannóniai anyagának vizsgálatát tartalmazza. A legfontosabb adatokat az I. és II. táblázatok mutatják. A vizsgálatok alapján kiderül, hogy rétegtani összehasonlítás csak a legközelebbi környék fúrásadataival lehetséges.

A mezőkeresztesi »M.3.« jelű fúrást Mezőkeresztestől ÉÉK-re, kb. 4 kilométerre mélyítették, abból a célból, hogy a geofizikai maximum földtani helyét megállapítsák.

A síkságot, melyen jelentősebb vízfolyás nincsen, északról a Bükkhegység, északkeleten a Sátorhegység határolja.

A rétegsorban makroszkóposan homokot, homokos agyagot, agyagos homokot, zsíros tapintású agyagot, mészkövet, homokkövet, kőszéncsikokat találtam. A fúrás anyagában egyetlen egy mészkő és homokkő minta volt. A képződmények általában sárgásbarnák és zöldeszürkék, helyenkint limonitfoltosak. Az alsó- és felsőpannóniai emelet nem különíthető el.

Az üledékközzettani és mikromineralógiai vizsgálatok eredményeit az alábbi I. és II. táblázatok foglalják össze.

A táblázatok alapján az »M.3.« sekélyfúrás üledékközzettani szempontból egyetlen üledékciklust harántol, 92—513 m közötti szakasza szintekre szét nem különíthető, azonban 270—280 m között jelentkező feldolgozott tufaszórás és a 440—450 m között jelent-

I. táblázat

A feldolgozott minták szemmagysági összetétele

Minta- szám	Szemcse nagyság mm $\varnothing$							
	4—8	2—4	1—2	0,5—1	0,25—0,5	0,12—0,25	0,12 >	Agyag
1.	—	—	—	0,02	0,03	9,66	66,34	23,95
2.	—	—	—	—	0,20	6,00	39,3	54,50
3.	—	—	0,16	0,36	0,91	35,30	40,73	22,54
4.	—	—	—	—	0,04	0,11	11,35	88,50
5.	—	—	0,01	0,03	0,20	2,59	13,73	83,44
6.	—	—	—	0,44	9,73	57,93	17,84	14,06
7.	—	—	—	0,70	0,80	14,70	60,02	23,78
8.	0,11	0,37	0,58	0,67	1,51	2,79	3,41	90,56
9.	—	—	—	—	—	0,05	33,16	66,79

kező limonitos rétegek alapján elég egyértelműen azonosítható más fúrásokkal a maximum területén. A szemnagysági diagramok egymaximumosak, amelyek alapján állóvízi ülepedésre következtethetünk. A fúrásból kapott mintákat a környékbeli pannóniai ho-

II. táblázat
A homokminták ásványtani összetétele

Minta	92—99 m	135—141 m	154—160	225—231	274—280	305—311	387—395	443—449	507—513
<i>Nehézsaványok spektruma:</i>									
Kőzettörmelék ...	46,0	23,0	38,8	45,7	18,3	56,3	35,6	4,0	36,6
Klorit	—	21,0	9,9	4,2	5,8	5,6	4,4	—	15,7
Gránát	2,1	10,0	4,9	6,7	5,5	1,6	22,4	—	10,4
Muszkovit	31,7	29,0	18,3	10,3	55,8	6,3	3,4	6,0	—
Biotit	5,4	—	5,9	16,1	3,0	—	0,8	3,0	3,0
Opak	2,0	—	0,4	—	3,6	10,5	3,9	—	1,0
Limonit	4,3	4,0	3,4	6,7	5,1	11,0	7,9	87,0	11,5
Amfibol	—	2,0	4,9	—	—	2,1	1,2	—	—
Turmalin	3,2	3,0	5,4	7,8	1,4	2,8	4,4	—	10,4
Staurolit	3,2	4,0	2,4	—	—	1,8	6,6	—	5,2
Cirkon	—	2,0	—	2,5	—	—	0,8	—	—
Epidot	2,1	2,0	2,4	—	1,5	0,9	4,8	—	6,2
Rutil	—	—	—	—	—	0,1	0,8	—	—
Aktinolit	—	—	2,4	—	—	—	—	—	—
Cianit	—	—	0,9	—	—	0,5	3,0	—	—
Zoizit	—	—	—	—	—	0,5	—	—	—
<i>Könnyűsaványok spektruma:</i>									
Kőzettörmelék ...	32,2	10,0	49,0	16,0	37,5	38,1	14,0	43,1	13,0
Kvarc	58,9	69,0	40,0	56,0	34,2	53,5	58,0	36,1	73,0
Muszkovit	8,9	7,0	11,0	17,0	28,3	8,4	8,0	18,5	9,0
Klorit	—	1,0	—	5,0	—	—	3,0	—	2,0
Mikrokrist. kvarc.	—	13,0	—	6,0	—	—	17,0	—	—
Földpát	—	—	—	—	—	—	—	2,3	3,0

mokvizgálatok irodalmával összehasonlítva, arra a megállapításra jutottam, hogy a környék pannóniai üledékeinek ásványos összetétele viszonylag kis távolságon belül is jelentősen változik, és ezért a korreláció csak közeli pontok között ejtendő meg. Ezzel szemben viszonylag biztos összehasonlítási lehetőséget nyújtanak a lepusztult tufaszintek, amelyek alapján a 274—280 m-ről kapott V. sz. mintámat a P e s t y L. által feldolgozott sajhídvégi »Sa.12/a« sekélyfúrás 117—120 m-ről érkezett I. sz. mintájával tudom egyeztetni.

A két minta nehézasvány spektruma a következő :

	Sa. 12/a I. sz. minta	M. 3. V. sz. minta
Muszkovit	46,0%	55,8%
Kőzettörmelék	17,2%	18,3%
Klorit	9,9%	5,8%
Staurolit	6,7%	—
Aktinolit	4,8%	—
Gránát.....	4,2%	5,5%
Turmalin.....	3,7%	1,4%
Tremolit	3,7%	—
Opak	2,2%	3,6%
Sárga turmalin	1,1%	—
Biotit.....	0,5%	3,0%
Limonit	—	5,1%
Epidot	—	1,5%

Amint a fenti táblázatból látható a két minta közötti jelentősebb eltérés csak a mezometamorf-közetekből származó ásványok sajtóhidvégi jelenlétében és mezőkeresztesi hiányában nyilvánul meg.

Befejezésül megállapítható, hogy a mezőkeresztesi »M3« sekélyfúrás anyagát távolabbi területek anyagával csak részben azonosíthatjuk.

Данные к седиментпетрографическим и микроминералогическим исследованиям материала неглубокого бурения № »М3« в с. Мезőкерешеш

М. МИКЛОШ

Описываются исследования бурового материала паннонского возраста. Таблицы №№ I—II содержат наиболее существенные данные. Исследования показывают, что стратиграфическая корреляция осуществительна лишь с материалом бурений ближайшей окрестности.

Sedimentological and micromineralogical investigation of the M/3 boring at Mezőkeresztes (NE Hungary)

М. MIKLÓS

The study of the Pannonian strata of the boring is dealt with. Grain size distribution and mineralogical composition are shown at tables I—II. It becomes evident that stratigraphical correlation is only possible with borings of the immediate neighbourhood.